Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0198

Utvärdering av valet till Europaparlamentet 2024

Europaparlamentets resolution av den 11 september 2025 om utvärdering av valet till Europaparlamentet 2024 (2025/2012(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt artiklarna 10, 14 och 17.7,

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt artiklarna 20 och 22,

– med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 21, 39 och 52.1,

– med beaktande av den förklaring om artikel 17.6 och 17.7 i fördraget om Europeiska unionen som fogats till slutakten från den regeringskonferens som antog Lissabonfördraget,

– med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, särskilt artikel 25,

– med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt artikel 29,

– med beaktande av rådets direktiv 93/109/EG av den 6 december 1993 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare[1],

– med beaktande av rådets beslut (EU, Euratom) 2018/994 av den 13 juli 2018 om ändring av akten om allmänna direkta val av ledamöter

[1] EGT L 329, 30.12.1993, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1993/109/oj.

av Europaparlamentet, som utgör en bilaga till rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom av den 20 september 1976[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1141/2014 av den 22 oktober 2014 om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser[2],

– med beaktande av de ändringsförslag som det antog den 15 september 2022 angående förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser[3],

– med beaktande av kommissionens förslag av den 25 november 2021 till rådets direktiv om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (COM(2021)0732),

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 av den 13 mars 2024 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam[4],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster)[5],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordningen om artificiell intelligens)[6],

– med beaktande av samarbetsavtalet mellan Europaparlamentet och Europeiska regionkommittén av den 13 maj 2024,

---

1 EUT L 178, 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.
2 EUT L 317, 4.11.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj.
3 EUT C 125, 5.4.2023, s. 485.
4 EUT L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj.
5 EUT L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.
6 EUT L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

– med beaktande av samförståndsavtalet mellan Europaparlamentet och Europeiska regionkommittén av den 28 februari 2024 om samarbete mellan Europaparlamentet och Europeiska regionkommittén inför valet 2024,

– med beaktande av sin ståndpunkt av den 3 maj 2022 om förslaget till rådets förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och om upphävande av rådets beslut (76/787/EKSG, EEG, Euratom) och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet[1],

– med beaktande av sin resolution av den 26 november 2020 om utvärdering av valet till Europaparlamentet[2],

– med beaktande av sin resolution av den 12 december 2023 om valet till Europaparlamentet 2024[3],

– med beaktande av sitt beslut av den 27 november 2024 om val av kommissionen[4],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 3 december 2020 *EU:s handlingsplan för demokrati* (COM(2020)0790) och dess efterföljande paket om försvar av demokratin från december 2023,

– med beaktande av sitt beslut av den 18 december 2024 om tillsättning av ett särskilt utskott för det europeiska demokratiförsvaret och fastställande av dess ansvarsområden, sammansättning och mandatperiod[5],

– med beaktande av sin resolution av den 22 november 2023 om Europaparlamentets förslag till ändringar av fördragen[6],

– med beaktande av rapporten om slutresultatet av konferensen om Europas framtid från maj 2022,

– med beaktande av kommissionens utvidgningspaket av den 30 oktober 2024,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

---

1 EUT C 465, 6.12.2022, s. 171.
2 EUT C 425, 20.10.2021, s. 98.
3 EUT C, C/2024/4160, 2.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4160/oj.
4 EUT C, C/2025/1811, 4.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1811/oj.
5 EUT C, C/2025/1981, 11.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1981/oj.
6 EUT C, C/2024/4216, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.

– med beaktande av betänkandet från utskottet för konstitutionella frågor (A10-0156/2025), och av följande skäl:

A. 2024 års val till Europaparlamentet hade det högsta valdeltagandet av samtliga val till Europaparlamentet under de senaste 25 åren, med 50,74 % av de röstberättigade (en lätt ökning jämfört med 50,66 % 2019), vilket sände en positiv och tydlig signal om de europeiska medborgarnas intresse för EU-angelägenheter. Deltagandet varierade kraftigt mellan medlemsstaterna, från 89,01 % till 21,35 %, vilketunderstryker att det behövs fortsatta politiska investeringar i valdeltagandet runt om i EU.

B. 2024 års val till Europaparlamentet hölls parallellt med parlamentsval i två medlemsstater, lokala och regionala val i åtta medlemsstater och en folkomröstning i en medlemsstat.

C. I de flesta medlemsstater var valdeltagandet högre än vid förra valet till Europaparlamentet.

D. Rösträtten utökades i några medlemsstater som sänkte rösträttsåldern till 16 år, vilket medförde ytterligare totalt två miljoner röstberättigade under 18 år. Vissa medlemsstater sänkte åldersgränsen för kandidater till 18 år, medan den i andra låg kvar på 25 år. Sammantaget var det uppemot 25 miljoner unga som röstade för första gången.

E. Enligt Eurobarometerundersökningen efter valet sjönk de ungas (under 25 år) deltagande i valet till Europaparlamentet med 6 % jämfört med valet 2019, en nedgång från 42 % 2019 till 36 % 2024. Ungas valdeltagande bör fortsatt vara i fokus för de politiska insatserna under de kommande åren.

F. Det finns inte tillräckligt med enhetliga närmare uppgifter tillgängliga om utsatta gruppers deltagande och om användningen av alternativa röstningsmetoder. De nationella ramarna för insamling av uppgifter om valet till Europaparlamentet bör harmoniseras ytterligare så att de kan utgöra underlag för evidensbaserade politiska lösningar på EU-nivå.

G. Valsedlarna omfattade omkring 18 400 kandidater och 490 kandidatlistor, och de tillhörande kampanjerna bedrevs inom ramen för olika valsystem till stor del reglerade av nationella bestämmelser runt om i medlemsstaterna. Registreringen av kandidater och kampanjperioderna varade från några veckor till flera månader. I nio medlemsstater var det inte möjligt med oberoende enskilda kandidaturer.

H. Det förekommer fortfarande markanta skillnader mellan medlemsstaterna sett till regleringsmetoder och restriktioner för röstning och valbarhet. Viktiga reformer som ska anpassa

valreglerna och valförfarandena i hela unionen har ännu inte slutförts.

I. Den senaste Eurobarometerundersökningen visar att de röstande i valet till Europaparlamentet 2024 motiverades av skäl som rör gemensamma europeiska frågor såsom levnadskostnaderna, ekonomin, migrationen, rättsstatsprincipen och klimatförändringarna. I de nationella debatterna behandlas dessa frågor ofta uteslutande ur en nationell politisk synvinkel. Politiska partier och kandidater har ett ansvar att ge medborgarna tillräcklig information om de politiska insatserna och det politiska styret på EU-nivå, inklusive att informera medborgarna om de europeiska politiska partierna och de politiska grupper de är knutna till i parlamentet.

J. I brist på en centraliserad EU-röstlängd är utbytet av uppgifter mellan medlemsstaterna om eventuella flerfaldiga registreringar alltjämt en utmaning, inte minst eftersom det inte finns uppgifter tillgängliga om dubbelt medborgarskap.

K. Särskilda åtgärder stärker de underrepresenterade och utsatta gruppernas valdeltagande och representation. 11 medlemsstater har lagstiftat om en kvot för kvinnor.

L. Omkring 11 miljoner EU-medborgare bosatta i en annan medlemsstat hade rätt att rösta i sitt bosättningsland. De stöter fortfarande på administrativa hinder som försvårar deras deltagande i bosättningslandet. Parlamentets ståndpunkt av den 14 februari 2023, där man försökte hantera de hindren, ignorerades av rådet.

M. En välmående demokrati är beroende av att väljarna har tillgång till ett brett spektrum av idéer, perspektiv och information. Yttrandefriheten säkerställer att kandidater, partier, medier och vanliga människor kan uttrycka åsikter, debattera politik och fritt dela fakta som hjälper väljarna att göra välgrundade val.

N. En sund politisk debatt påverkas negativt av desinformation. Spridningen av desinformation, bland annat på sociala medier, utgör fortsatt ett tilltagande systemhot mot de europeiska valprocesserna och demokratiska processerna. Kommissionen inledde överträdelseförfaranden och startade utredningar mot vissa stora onlineplattformar, bland annat för vilseledande politisk reklam och bristande övervakning och moderering av innehåll, på grund av att det inte utnämnts några nationella samordnare av digitala tjänster eller att de relevanta organen saknade befogenheter att utföra de uppgifter som krävs enligt förordningen om digitala tjänster. I synnerhet den sociala medieplattformen X (tidigare Twitter) och dess ägare Elon Musk fortsätter att öppet trotsa EU:s tillsynsmyndigheter genom företagets policy och kommunikation.

O. De flesta av bestämmelserna i den nya förordningen (EU) 2024/900 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam hade ännu inte trätt i kraft när valet till Europaparlamentet ägde rum. Denna förordning förväntas komplettera förordningen om digitala tjänster och göra EU mer resilient mot inblandning i val.

P. Att förbättra representationen av personer med funktionsnedsättning i parlamentet är avgörande i arbetet med att verka för ett lagstiftande organ som präglas av verklig inkludering och mångfald.

Q. Unga utgör 25 % av EU:s totala befolkning, medan endast 10 % av platserna i parlamentet innehas av valda ledamöter under 30 år.

R. I valet 2024 skedde en övergripande minskning av andelen kvinnor i parlamentet, då kvinnor nu innehar omkring 38,6 % av platserna, jämfört med 40 % år 2019.

S. Den senaste tidens geopolitiska tumult – däribland covid-19-pandemin, Rysslands oprovocerade och omotiverade fullskaliga anfallskrig mot Ukraina och en oroväckande förändring av de transatlantiska förbindelserna – har varit en katalysator för desinformationsnarrativ.

T. Den kommande utvidgningen kommer att kräva en djupgående reform av unionens institutionella struktur, eventuellt även dess valförfarande. En union med över 30 medlemsstater kan vara en relevant och oberoende global aktör, och kan fungera väl, endast om dess beslutsfattande avbyråkratiseras och effektiviseras samt baseras på en verkligt europeisk, nationsöverskridande och gemensam demokratisk sfär.

Den europeiska demokratin efter valet till Europaparlamentet 2024

1. Europaparlamentet påminner om att EU:s lämplighet och förmåga när det gäller att hantera 2000-talets utmaningar på sina medborgares vägnar till stor del är beroende av dess förmåga att upprätthålla och främja en sund demokratisk debatt och samtidigt säkerställa resiliensen och integriteten i sina val och demokratiska processer. Parlamentet betonar att sådana förhållanden inte kan tas för givna utan måste främjas och skyddas genom en sammanhängande politisk ram. Parlamentet är övertygat om att detta arbete är långt ifrån slutfört och att de politiska insatserna måste skärpas för att få upp valdeltagandet och göra unionen mindre byråkratisk och mer demokratisk och ändamålsenlig i sitt beslutsfattande.

2. Europaparlamentet välkomnar det relativt höga deltagandet i det tionde valet till Europaparlamentet, som med ett sammantaget deltagandetal på 50,74 % hade ett något högre deltagande jämfört med valet 2019. Parlamentet är övertygat om att dessa siffror

återspeglar ett större engagemang i det europeiska projektet från allmänhetens sida och att parlamentet blir allt viktigare och i allt större utsträckning påverkar medborgarnas vardag. Parlamentet oroas trots detta av att deltagandetalen varierar mycket mellan medlemsstaterna, och är fast beslutet att stärka de politiska insatserna för att överbrygga klyftan och öka valdeltagandet bland samtliga grupper i hela EU.

3. Europaparlamentet berömmer EU-institutionernas och Europeiska radio- och tv-unionens insatser för att göra kandidaterna i valet till Europaparlamentet mer synliga på hela kontinenten, bland annat genom en rad högprofilerade alleuropeiska debatter, där toppkandidater av olika politiska tillhörigheter har sammanförts, och genom ”Get out the vote”-debatterna, som ökat medvetenheten bland Europas unga. Parlamentet välkomnar de positiva effekterna av sin egen institutionella kommunikationsstrategi, som syftade till att öka medvetenheten om valet genom att lyfta fram dess betydelse med sloganen ”Använd din röst, annars bestämmer andra åt dig”. Parlamentet anser att samarbetet mellan institutionerna och med medlemsstaternas valmyndigheter för att öka valdeltagandet har förbättrats, och parlamentet åtar sig även att förbättra samordningsinsatserna på detta område. Parlamentet efterlyser ytterligare betydande investeringar för att få dessa kampanjer och sändningar att nå ut bättre till 2029 års val. Parlamentet understryker att Europaparlamentets förbindelsekontor har en viktig och positiv roll i valen till Europaparlamentet.

4. Europaparlamentet understryker att det för att skapa ett europeiskt ”demos” och ett gemensamt demokratiskt utrymme först och främst krävs en kulturförändring på grundval av en långsiktig strategi och tillräckliga resurser för att stärka den europeiska medvetenheten och unionsmedborgarskapet, i nära samarbete med civilsamhället och samhällets berörda parter. Parlamentet beklagar att de kampanjer inför valet till Europaparlamentet som genomförs i medlemsstaterna alltför ofta bedrivs ur en rent nationell politisk synvinkel, även när dessa kampanjer tar upp gemensamma europeiska frågor. Parlamentet uppmanar nationella politiska partier och kandidater i valet till Europaparlamentet samt nationella mediekanaler att ge medborgarna tillräcklig och sanningsenlig information om styrningen på EU-nivå, däribland om de europeiska politiska partierna och de politiska grupper i Europaparlamentet som de nationella partierna är knutna till. Parlamentet uppmuntrar de nationella partierna att intensifiera samarbetet med sina europeiska motsvarigheter på den här punkten, och att bli mer synliga på europeisk nivå. Parlamentet åtar sig att skapa regelverksförutsättningar som möjliggör detta.

5. Europaparlamentet betonar att det måste göras mer för att öka underrepresenterade gruppers valdeltagande i valet till Europaparlamentet. Parlamentet oroas av det sjunkande

valdeltagandet bland unga och åtar sig att trappa upp de politiska insatserna för att få valkampanjerna att i högre grad nå ut till denna viktiga befolkningsgrupp. Parlamentet konstaterar att ungdomars deltagande i EU:s framtid är avgörande. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att anta särskilt avsedda politiska ramar som hanterar förhållandena för att både rösta och kandidera, bland annat genom särskilda informationskampanjer, och inbegriper alternativa röstningsmetoder som poströstning och fullmaktsröstning. Parlamentet erkänner behovet att fortsatt göra valprocessen mer inkluderande, för att säkerställa att alla medborgare har lika möjligheter att delta i den demokratiska processen. Parlamentet konstaterar att endast ett fåtal ledamöter av Europaparlamentet tillhör nationella och etniska minoriteter som är officiellt erkända som minoriteter i medlemsstaterna i enlighet med deras konstitutionella eller rättsliga ramar och Europarådets relevanta instrument. Parlamentet understryker att kampen mot rasism, diskriminering och utestängning är en skyldighet som härrör från EU:s grundläggande värden och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och de nationella politiska partierna att vidta proaktiva och proportionella åtgärder för att främja en effektiv inkludering och representation av sådana minoriteter, även romska befolkningsgrupper, i valet till Europaparlamentet, med full respekt för nationella konstitutionella ordningar.

6. Europaparlamentet framhåller att valet till parlamentet kanske inte gick rättvist till i Ungern. Parlamentet betonar i detta sammanhang att den slutrapport som valobservatörsuppdraget från OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) tog fram[1] från parlamentsvalet och folkomröstningen i Ungern den 3 april 2022 påtalade en ”avsaknad av lika villkor”. Parlamentet betonar att den ungerska regeringen bär ansvaret för att återupprätta efterlevnaden av unionsrätten och de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget, och beklagar djupt att bristen på beslutsamma åtgärder från EU:s sida har bidragit till ett sammanbrott för demokratin, rättsstaten och de grundläggande rättigheterna i Ungern, så att landet enligt relevanta index har omvandlats till en hybridregim med parlamentariskt envälde. Parlamentet uttrycker oro över flera begäranden från Ungerns centrala åklagarmyndighet om att upphäva immuniteten för ledamöter av Europaparlamentet.

7. Europaparlamentet upprepar sin långvariga uppfattning att det är nödvändigt med ytterligare reformer och anpassningar av EU:s valförfarande för att göra valet till Europaparlamentet mer demokratiskt, resilient och inkluderande samt verkligt europeiskt. Parlamentet pekar på flera pågående politiska initiativ i detta avseende och upprepar sin uppmaning till Europeiska unionens råd

---

1 ODIHR:s slutrapport om valobservatörsuppdraget – Ungern, 2022.

och Europeiska rådet att samarbeta konstruktivt med parlamentet för att finna politiska lösningar som är i de europeiska medborgarnas intresse.

Institutionella reformer och reformer av valsystemet

8. Europaparlamentet är övertygat om att regelverket för valet till Europaparlamentet måste ses över och moderniseras för att medborgarna ska göra tydligare avtryck i valsammanhang och för att fragmenteringen i regelverken mellan de 27 medlemsstaterna ska minska, med hjälp av bland annat en enda gemensam valdag och en enhetlig lägsta rösträttsålder. Parlamentet påminner om att rådets beslut (EU, Euratom) 2018/994 förväntas innebära betydande positiva steg i denna riktning, liksom ett antal bidrag från det pågående förslaget av den 3 maj 2022 om en ny vallag. Parlamentet upprepar sin uppmaning till rådet att samarbeta konstruktivt med parlamentet för att möjliggöra ett snabbt godkännande. Parlamentet påminner om att 26 av de 27 medlemsstaterna redan har ratificerat 2018 års översyn, och det förbinder sig att kritiskt utvärdera varför översynens genomförande har fördröjts i olika medlemsstater.

9. Europaparlamentet beklagar att nya föreslagna regler angående ”rörliga medborgares” rätt att rösta och vara valbara i val till parlamentet inte antogs av rådet i tid före valet 2024. Parlamentet påpekar att den rätt att rösta i val till parlamentet som rörliga medborgare har enligt fördragen fortfarande hämmas av omotiverade hinder för demokratiskt deltagande, bland annat bristande medvetenhet om de villkor och regler som gäller. Parlamentet är medvetet om att det pågående utkastet till rådets direktiv skulle överkomma några av dessa hinder. Parlamentet beklagar dock att rådet, även om det formellt agerar i överensstämmelse med artikel 22.2 i EUF-fördraget, inte på något meningsfullt sätt har tagit till sig sakinnehållet i parlamentets yttrande. Parlamentet upprepar i synnerhet sina förslag om att göra det möjligt med registrering i röstlängden så fort väljare registrerat sin bosättningsort, och att skärpa språk- och informationskraven för lokala myndigheter, liksom även att underlätta utövandet av rösträtten för underrepresenterade grupper och att stärka medlemsstaternas upplysningskampanjer med aktivt deltagande från civilsamhällets sida. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att deras medborgare som bor utomlands kan delta i valet till Europaparlamentet, bland annat genom att stärka de konsulära tjänsterna och möjliggöra poströstning. Parlamentet betonar vikten av att alla medlemsstater säkerställer obehindrad tillgång till vallokaler för äldre och personer med funktionsnedsättning.

10. Europaparlamentet ställer sig helt bakom politiska partiers insatser för att vidareutveckla genomförandet av förfarandet med toppkandidater för att etablera en koppling mellan valet, parlamentets sammansättning och nomineringen av kommissionens

ordförande, så att medborgarna får mer insyn i utnämningen av EU:s verkställande organ. Parlamentet understryker att denna process gjort det möjligt för medborgarna att verkligen påverka nomineringen av kommissionens ordförande, vilket är ett betydande framsteg med en direkt roll för medborgarna. Parlamentet berömmer de europeiska politiska partierna för att de nominerat sina kandidater i god tid före valet. Parlamentet noterar att denna process den här gången var relativt framgångsrik, eftersom kommissionens ordförande fungerade som toppkandidat för den politiska grupp som fick flest röster, även om hon inte var direkt valbar genom någon valsedel. Parlamentet påpekar att valet av kommissionens ordförande, via valet till Europaparlamentet, skulle öka ordförandens ansvarsskyldighet och demokratiska legitimitet. Parlamentet är dock fortsatt övertygat om att flera viktiga framgångsfaktorer – såsom den fortsatta utvecklingen och konsolideringen av den europeiska demokratiska sfären – fortfarande saknas, vilket förhindrar att denna informella och oreglerade politiska process får hela sin potential förverkligad.

11. Europaparlamentet betonar den viktiga roll som de europeiska politiska partierna har när det gäller att bidra till debatten om frågor som rör EU:s offentliga politik och att skapa ett europeiskt politiskt medvetande. Parlamentet anser att dessa partier kan erbjuda en välbehövlig motvikt till spridningen av desinformation och felaktig information inför valet. Parlamentet välkomnar den ingångna överenskommelsen om omarbetningen av förordning (EU, Euratom) nr 1141/2014 om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser, vilken täpper till återstående kryphål, skapar klarhet angående rättsläget och bidrar till att frigöra de europeiska politiska partierna och ge dem befogenhet att inta den roll som fördragen ger dem, till exempel genom att göra dem mer synliga i medlemsstaterna under valkampanjen och vid framhållandet av toppkandidater.

12. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa ett förbud mot utländska donationer, inklusive bidrag in natura och kontantbidrag eller kontantförmåner, och en begränsning av donationer till politiska partier och kandidater. Politiska aktörer som har erbjudits och/eller mottagit ekonomiska bidrag eller bidrag in natura från en utländsk aktör måste åläggas att rapportera detta till de behöriga myndigheterna, och denna information bör i sin tur rapporteras på EU-nivå, så att EU-omfattande övervakning möjliggörs.

13. Europaparlamentet framhåller behovet att stärka europeiska politiska stiftelsers roll och synlighet i den europeiska demokratiska sfären. Parlamentet påminner om att dessa stiftelser spelar en nyckelroll i utvecklingen av den politiska debatten, den politiska forskningen och medborgarutbildningen över gränserna och därmed bidrar till att skapa en verkligt europeisk allmän opinion.

Parlamentet vill att de förses med adekvata verktyg och resurser för att kunna stödja de europeiska politiska partierna i deras ansträngningar att engagera medborgarna, främja europeiska värderingar och delta på ett meningsfullt sätt i framtida valkampanjer. Parlamentet påminner om att kommissionens kommande rapport om tillämpningen av förordning (EU, Euratom) nr 1141/2014 om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser (som för närvarande omarbetas) bör ägna särskild uppmärksamhet åt reglerna för finansiering av europeiska politiska stiftelser och vid behov föreslå ändringar av förordningen.

14. Europaparlamentet understryker att ytterligare institutionellt arbete måste göras för att de europeiska väljarnas inverkan på EU:s styrning ska stärkas. Parlamentet pekar här på det pågående förfarandet för fördragsändringar, som inleddes till följd av konferensen om Europas framtid. Parlamentet framhåller sitt förslag om omvända roller för rådet och parlamentet vid nomineringen och bekräftelsen av kommissionens ordförande på ett sätt som bättre återspeglar resultaten i valet till Europaparlamentet. Parlamentet framhåller även sitt förslag om att bevilja parlamentet rätt till lagstiftningsinitiativ, som – om det genomförs – skulle skapa en direkt koppling mellan medborgarnas röster på parlamentsföreträdare och det politiska resultatet på EU-nivå. Parlamentet lyfter också fram sitt förslag om att modernisera parlamentets undersökningsrätt, för att stärka den demokratiska kontrollen över EU:s verkställande organ. Parlamentet uppmanar Europeiska rådet att följa fördragen och hålla en omröstning om att sammankalla konventet utan oskäligt dröjsmål för att diskutera dessa förslag.

Institutionell resiliens

15. Europaparlamentet understryker betydelsen av att stärka kopplingen mellan lokala, regionala, nationella och europeiska frågor. Parlamentet välkomnar i detta avseende den aktiva och positiva involveringen av lokala och regionala ledare i europeiska frågor och debatter, särskilt under perioden fram till valet, bland annat genom arbetet i Regionkommittén samt dess nätverk och kampanjer.

16. Europaparlamentet påminner om att antidemokratisk retorik bekämpas effektivast på nivån närmast medborgarna, bland annat genom aktiv involvering av lokala och regionala ledare. Särskilt i regioner med ekonomisk stagnation, där långsiktiga klyftor ökar stödet för EU-skeptiska partier, understryker därför parlamentet den positiva roll som EU:s sammanhållningspolitik har, där man måste prioritera väsentliga regionala behov och säkerställa att ingen lämnas utanför.

17. Europaparlamentet uttrycker djup oro över de allt fler inre och yttre

hot som urholkar den europeiska demokratins struktur. Parlamentet fördömer att vissa kandidater, även från styrande partier i medlemsstater, öppet bedrev kampanj med falska och utlandssponsrade beskrivningar av EU och samtidigt piskade upp EU-fientliga känslor.

18. Europaparlamentet upprepar sin djupa och långvariga oro över den ihållande trenden med illasinnad inblandning i europeiska demokratiska processer, till exempel desinformation. Parlamentet uttrycker djup oro över att regeringarna i vissa av medlemsstaterna aktivt bidrar till att sprida desinformation. Parlamentet fördömer i synnerhet de desinformationskampanjer online som sponsras av statliga och icke-statliga aktörer från Ryssland och andra icke-EU-länder och som utförs för att polarisera och så misstro i den europeiska väljarkåren. Parlamentet noterar att utländsk inblandning inträffar före val och når sin topp under valrörelserna. Parlamentet kritiserar åtskilliga Europaparlamentsledamöter som beredvilligt engagerat sig på medieplattformen Voice of Europe, som är föremål för en brottsutredning, för att lyfta fram Kreml-sponsrade narrativ om anfallskriget i Ukraina.

19. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen och medlemsstaterna att öka insatserna för att bekämpa utländsk inblandning och desinformation genom en mångskiktad, samordnad och sektorsöverskridande strategi, med stöd av tillräckliga finansiella resurserför att ge EU och dess medlemsstater lämplig framförhållning, strategier för resiliens och verktyg för avskräckning. Parlamentet uppmanar i detta avseende kommissionen, Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att ytterligare stärka unionens strategiska svarsåtgärder mot desinformation och utländsk informationsmanipulering och inblandning, och pekar på de åtskilliga politiska insatser EU gjort på senare år, däribland förordningen om digitala tjänster, den stärkta uppförandekoden i fråga om desinformation och initiativen inom ramen för handlingsplanen för demokrati. Parlamentet inser med oro att onlineplattformar utövar ett oproportionerligt inflytande över det offentliga samtalet. Parlamentet noterar med oro rapporter om politiskt motiverade beslut från vissa plattformar som kan hota yttrandefriheten och den demokratiska pluralismen.

20. Europaparlamentet understryker betydelsen av ett balanserat och fritt medielandskap i medlemsstaterna som en central pelare för den europeiska demokratin, särskilt under valrörelserna. Även om EU är en global ledare när det gäller mediefrihet, och även om den europeiska mediefrihetsförordningen antogs 2024 och direktivet mot

munkavleprocesser[1] snart träder i kraft, kräver den ökande inre och yttre pressen på EU:s medieklimat att mediefriheten stärks ytterligare i EU, även inför valet till Europaparlamentet. Parlamentet påminner om att antalet angrepp mot journalister ökade 2024 i vissa medlemsstater.

21. Europaparlamentet fördömer i skarpaste ordalag alla former av politiskt våld. Parlamentet uttrycker djup oro över en rad incidenter som inträffade inför valet 2024. Parlamentet uppmuntrar kommissionen och medlemsstaterna att prioritera förebyggande av politiskt våld genom att stärka lagar, regelverk och politiska strategier som skyddar politiker, politiska kandidater, aktivister, journalister och medborgare från våld och trakasserier under valrörelsen. Parlamentet understryker betydelsen av ett övergripande arbetssätt som innefattar förebyggande, skydd och utbildning för att minska förekomsten av politiskt våld, särskilt genom att man främjar medvetenhet om farorna med politiskt våld och verkar för en kultur av tolerans och respekt för olika politiska åsikter. Parlamentet poängterar att valfusk inte tar sin början på själva valdagen utan inleds med en nedmontering av rättsstatsprincipen, de demokratiska principerna, pressfriheten och yttrandefriheten och med spridande av utländsk desinformation och propaganda. Parlamentet konstaterar med oro att systemutmaningar kan påverka i vad mån fria och rättvisa val upprätthålls konsekvent i alla medlemsstater.

22. Europaparlamentet är djupt oroat över att systemkritiska och öppet EU-fientliga partier fick ett uppsving i valet 2024. Parlamentet påpekar att detta skifte leder till radikalisering av det politiska samtalet och ytterligare polarisering av parlamentet och dessutom medför en utvidgning av plattformen för att sprida utländsk desinformation och propaganda. Parlamentet fördömer alla former av politisk retorik som främjar hatpropaganda, diskriminering, främlingsfientlighet eller våld, och vädjar till alla politiska aktörer att inleda en konstruktiv, faktabaserad dialog med respekt för demokratiska värden, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen. Parlamentet åtar sig att ytterligare reformera och förbättra unionens sätt att fungera för att bättre uppfylla medborgarnas förväntningar. Parlamentet uppmanar alla relevanta aktörer att kommunicera mer proaktivt om hur EU genom sin politik bidrar positivt till alla europeiska medborgares vardag och säkerhet.

23. Europaparlamentet åtar sig att utvärdera regelverken i fråga genom

---

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 av den 11 april 2024 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt) (EUT L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

sitt särskilda utskott för det europeiska demokratiförsvaret, vars mandat, som det fått av kammaren, bland annat handlar om att hantera inblandning i demokratiska processer och politik och att genomföra åtgärder för att bevara rättvisan och integriteten i samband med val samt politik som bidrar till EU:s demokratiska processer. Parlamentet betonar att utskottet alltså fungerar som ett viktigt verktyg för att förhindra skadlig inblandning genom att identifiera möjliga kryphål, luckor och överlappningar som skulle kunna utnyttjas. Parlamentet uppmanar parallellt kommissionen att genomdriva dessa regelverk fullt ut och utan oskäligt dröjsmål, särskilt när det gäller de plattformar som fortsätter att öppet trotsa EU:s tillsynsmyndigheter.

24. Europaparlamentet erkänner att cybersäkerhet och cyberinfrastruktur har betydelse när det gäller att skydda integriteten vid val till Europaparlamentet. Parlamentet varnar för de potentiella riskerna med påverkansoperationer möjliggjorda av AI.

25. Europaparlamentet påpekar att resultaten i nationella val också indirekt påverkar EU-institutionernas sammansättning, till exempel genom nomineringen av kommissionsledamöter eller deltagandet av de sittande nationella politiska majoriteterna i rådets möten. I detta sammanhang framhåller parlamentet betydelsen av att de allmänna valen går demokratiskt till i varje medlemsstat.

26. Europaparlamentet drar slutsatsen att den europeiska demokratin kan blomstra bara så länge de europeiska demokratiska processerna och valprocesserna stärks och försvaras. Parlamentet understryker här vikten av att främja fria och rättvisa val och samtidigt skydda deras integritet från både inre och yttre hot mot EU:s demokrati. Parlamentet noterar med oro att spridningen av desinformation och vissa sociala medieplattformars inflytande alltjämt inte kontrolleras. Parlamentet understryker att det är av yttersta vikt att genomdriva hela den rättsliga ram som för närvarande gäller, för att skydda hela valprocessens integritet.

°

° °

27. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.